

หลักสูตรการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์
จำนวน 40 ชั่วโมง
กลุ่มวิชา อาชีพเฉพาะทาง
ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอชุมพลบุรี

ความเป็นมา

การจัดการศึกษาอาชีพในปัจจุบันมีความสำคัญมากเพราะจะเป็นการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการประกอบอาชีพเป็นการแก้ปัญหาการว่างงานและส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ภายในกรอบเวลา 2 ปี ที่พัฒนา 5 ศักยภาพของพื้นที่ใน 5 กลุ่มอาชีพใหม่ให้สามารถแข่งขันได้ใน 5 ภูมิภาคหลักของโลก “รู้เขารู้เราเท่าทัน” เพื่อแข่งขันได้ในเวทีโลก “ตลอดจนกำหนดภารกิจที่จะยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถให้ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงโดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่างๆ มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพและการมีงานทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนมีความสามารถเชิงการแข่งขันทั้งในระดับภูมิภาค อาเซียนและระดับสากลซึ่งจะเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตในรูปแบบใหม่ที่สร้างความมั่นคงให้แก่ประชาชนและประเทศชาติ สภาพสังคมปัจจุบันระบบสาธารณสุขมีคุณภาพและเป็นสำคัญในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทอผ้า ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมที่สำคัญของชาวอีสาน ที่มีความผูกพันกับคติความเชื่อของชาวอีสานมาช้านาน และเป็นการนำผ้าขาวม้ามาเพิ่มมูลค่า

สกร.ระดับอำเภอชุมพลบุรี เล็งเห็นความสำคัญดังกล่าว จึงจัดโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์ขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนสร้างอาชีพเสริมเพิ่มรายได้หลังฤดูทำนาหรือช่วงเวลาว่าง เป็นการสร้างฐานการเรียนรู้และเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ตรงของคนในชุมชน

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรการประกอบอาชีพที่ทำให้เกิดรายได้
2. เป็นหลักสูตรการประกอบอาชีพที่ส่งเสริมการมีงานทำของประชาชน
3. เป็นหลักสูตรที่ยืดหยุ่น ทั้งเนื้อหา ระยะเวลาเรียน และการจัดกระบวนการเรียนรู้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในการทอผ้าขาวม้าโดยใช้ไหมประดิษฐ์เป็นวัตถุดิบ
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์และเกิดทักษะในการออกตลาด
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชน ผู้ที่ไม่มีอาชีพ หรือผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ

ระยะเวลา

รวม 40 ชั่วโมง แบ่งเป็น

ภาคทฤษฎี จำนวน 11 ชั่วโมง

ภาคปฏิบัติ จำนวน 29 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

1. ช่องทางการประกอบอาชีพการทอเสื่อกก จำนวน 2 ชั่วโมง
  1. ประวัติความเป็นมา
  2. ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์
  3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์
2. ทักษะการประกอบอาชีพการทอเสื่อกก จำนวน 10 ชั่วโมง
  1. การจัดเตรียม วัสดุ/อุปกรณ์ในการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์
  2. ขั้นตอนการออกแบบลายทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์
3. ขั้นตอนการทอเสื่อกก จำนวน 23 ชั่วโมง
  1. การสรุปขั้นตอนและเทคนิคการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์ ทำงานได้ครบทุกขั้นตอน
4. การบริหารจัดการและการตลาด จำนวน 5 ชั่วโมง
  1. การเลือกวัสดุในการออกแบบบรรจุภัณฑ์
  2. การนำวัสดุในท้องถิ่นมาออกแบบบรรจุภัณฑ์
  3. ช่องทางการจัดจำหน่าย

การจัดกระบวนการเรียนรู้

1. จัดทำกิจกรรมสำรวจ และวิเคราะห์ตนเอง ทรัพยากร อาชีพและความต้องการของตลาด เพื่อให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
2. จัดกิจกรรมวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้กระบวนการคิดเป็น และความเป็นไปได้ รวมทั้งการศึกษาดูงานเพื่อการตัดสินใจเลือกเลือกประกอบอาชีพ
3. ฝึกทักษะการประกอบอาชีพ
  - เรียนรู้จากวิทยากร
  - เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสื่อต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ ผู้รู้
  - เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง
  - เรียนรู้จากภูมิปัญญา ทฤษฎีและปฏิบัติ
  - เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ การจัดการผลิตและการจัดการตลาด
5. จัดทำโครงการประกอบอาชีพ การเขียนโครงการ เสนอ อนุมัติโครงการ
6. การนิเทศติดตามประเมินโครงการของผู้เรียนและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนา

สื่อการเรียนรู้

1. สื่อเอกสาร หนังสือ วารสาร สื่อออนไลน์
2. youtube
3. สื่อบุคคล / ภูมิปัญญา

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพ

การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 80
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60

เอกสารหลักฐานการศึกษา

วุฒิบัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้สาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่ สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1.ช่องทางการประกอบอาชีพการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	1. เพื่อทราบประวัติความเป็นมา 2.เพื่อทราบความสำคัญในการประกอบอาชีพการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 3.เพื่อทราบภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	1. ประวัติความเป็นมา 2.ความสำคัญในการประกอบอาชีพการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 3.ภูมิปัญญาท้องถิ่นการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	วิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่อง 1. วิธีการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 2.เทคนิคการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 3.ขั้นตอนการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 4. วิเคราะห์ตนเองในการประกอบอาชีพ สามารถบอกคุณธรรม จริยธรรม สำหรับอาชีพได้	2 ชั่วโมง	-
2. ทักษะการประกอบอาชีพการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	1. เพื่อทราบการจัดเตรียม วัสดุ/อุปกรณ์ในการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 2. เพื่อทราบขั้นตอนการออกแบบลายผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	1. การจัดเตรียม วัสดุ/อุปกรณ์ในการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 2. ขั้นตอนการออกแบบลายผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	วิทยากรสาธิตพร้อมให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ สิ่งที่ต้องเตรียม 1. เส้นด้าย สีต่างๆ 2. อัก 3. กี่ 4. ฟืม 5. กระสวย 6. หลอดด้าย	3 ชั่วโมง	7 ชั่วโมง
3. ขั้นตอนการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	-สามารถสรุปขั้นตอนและเทคนิคการทำงาน -เพื่อประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอน	1. ขั้นตอนและเทคนิคการทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ ทำงานได้ครบทุกขั้นตอน	1. ทำใบงาน/ชิ้นงาน การทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์ 2.วิทยากรให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ 3.ลงมือปฏิบัติ ทอผ้าชาวม้าไหมประดิษฐ์	3 ชั่วโมง	20 ชั่วโมง

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตรการทอผ้าชาวม้า (ต่อ)

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
4.การบริหารจัดการและการตลาด	1.เพื่อทราบการวิเคราะห์และวางแผนการตลาด 2.เพื่อทราบการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	1.การวิเคราะห์และวางแผนการตลาด 2.การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	1.สอนการวางแผนการตลาด การบรรจุภัณฑ์ การจำหน่ายสินค้า 2.การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	2 ชั่วโมง	3 ชั่วโมง
รวม				40 ชั่วโมง	

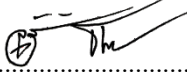
ลงชื่อ..........ผู้จัดทำหลักสูตร
(นางกิตติมา ดวงแข)
วิทยากร

ลงชื่อ..........
(นางสาววารินทร์ วงษ์ทอง)
ครู กศน.ตำบล

ลงชื่อ..........
(นางสาววารินทร์ วงษ์ทอง)
เจ้าหน้าที่การศึกษาต่อเนื่อง

ลงชื่อ..........
(นางสาวมัทิกา การงานดี)
ครูชำนาญการ

ลงชื่อ..........ผู้เห็นชอบหลักสูตร
(นายภานุวงศ์ ศรีประเสริฐ)
ประธานกรรมการสถานศึกษา

ลงชื่อ..........ผู้อนุมัติหลักสูตร
(นางสำลี ธราวุธ)
ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอชุมพลบุรี
ปฏิบัติหน้าที่ ผู้อำนวยการ สกร.ระดับอำเภอชุมพลบุรี

แผนการจัดการเรียนรู้

วิทยากร.....

หลักสูตร.....การทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์.....

จำนวน.....40.....ชั่วโมง

ระหว่างวันที่.....

เวลาเรียน 09.00 น. – 15.00 น. (วันละ 5 ชม.)

สถานที่จัดการเรียน.....

วัน / เดือน / ปี	เวลา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
.....	09.00น. – 15.00น.	<p>1.การปฐมนิเทศ สร้างความคุ้นเคย ซึ่งกันและกัน</p> <p>- ความเป็นมา ระยะเวลาในการเรียน องค์ประกอบของหลักสูตร และเกณฑ์การประเมินชิ้นงาน</p> <p>- แนะนำวัสดุ / อุปกรณ์ในการทำทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์</p> <p>- เลือกเส้นด้ายวัตถุดิบและส่วนประกอบการเลือกแบบและและการออกแบบพื้นตามตลาดต้องการ</p> <p>การเลือกแบบและและการออกแบบ</p> <p>2. แนะนำวิธีการเลือกเส้นด้ายและเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทำการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์</p> <p>3.ให้ความรู้ภาคทฤษฎีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์</p> <p>วิธีการทอผ้า/ การแกว่งด้าย</p> <p>ข้อควรระวังในการทอผ้า/ การแกว่งด้าย</p>	เรียนวันละ 5 ชั่วโมง
.....	09.00น. – 15.00น.	<p>1. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการทอผ้าขั้นตอนในการย้อมเส้นด้าย</p> <p>2.ขั้นตอนการเตรียมเส้นพุ่ง / เส้นยืน</p> <p>การออกแบบลวดลายผ้า</p> <p>การเก็บลายผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์</p> <p>3.ข้อควรระวังในการเก็บลายผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์</p> <p>วิธีขั้นตอนการกรอผ้า</p> <p>การเก็บตะกอ</p> <p>- จุดประสงค์ของการเก็บตะกอ</p> <p>- วัสดุและอุปกรณ์</p> <p>- วิธี/ขั้นตอนการเก็บตะกอ</p> <p>- ข้อควรระวังในการเก็บตะกอ</p> <p>การสาธิตและฝึกปฏิบัติการปฏิบัติวิธีการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์ ตามแบบที่ต้องการ /และตามความนิยมของท้องถิ่น เช่น</p> <p>- การใช้เฉด</p> <p>- การใช้วางเส้นไหมตามลำดับโทนสี</p>	เรียนวันละ 5 ชั่วโมง

วัน / เดือน / ปี	เวลา	กระบวนการจัดการเรียนรู้	หมายเหตุ
.....	09.00น. – 15.00น.	<p><u>ขั้นตอนการฝึกปฏิบัติและสาธิต</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นตอนการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์ / การออกแบบลาย 2. ขั้นตอนในการเตรียมเส้นด้ายใช้สำหรับทอ 3. การเลือกเฉดสีและการวางลำดับสี 4. การค่นเส้นด้ายใส่โองเพื่อเตรียมด้าย/ การนับจำนวนรอบของการค่นเส้นด้าย/ การคำนวณเส้นด้าย ตามแบบลายที่ต้องการ 5. เลือกสีเส้นไหมประดิษฐ์เพื่อทำเส้นยืน <ul style="list-style-type: none"> - การสีเส้นไหมเทียมใส่ฟืม <ol style="list-style-type: none"> 1. การนับจำนวนเส้นไหมประดิษฐ์ เพื่อกันลิม 2. ขั้นตอนการกรอเส้นไหมประดิษฐ์ สำหรับเส้นพุ่งเก็บเป็นหลอด 3. วิธีขั้นตอนการกรอไหมประดิษฐ์ / การพันเกรียว 4. ข้อควรระวังในการกรอไหมประดิษฐ์ 5. การเก็บหลอดเส้นไหมประดิษฐ์ ที่ต้องเรียงลำดับตามการทอ ก่อน - หลัง 	เรียนวันละ 5 ชั่วโมง
.....	09.00น. – 15.00น.	<p>- ขั้นตอนในการทอผ้าขาวม้าไหมประดิษฐ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - สีเส้นด้ายยืนเข้ากับแกนม้วนด้ายยืน และร้อยปลายด้ายแต่ละเส้นเข้าในตะ กอแต่ละชุดและพันหวี ดึงปลายเส้นด้ายยืนทั้งหมดม้วนเข้ากับแกนม้วนผ้าอีกด้านหนึ่ง ปรับความตึงหย่อนให้พอเหมาะ กรอด้ายเข้ากระสวยเพื่อใช้เป็นด้ายพุ่ง - เริ่มการทอโดยกดเครื่องแยกหมู่ตะกอ เส้นด้ายยืนชุดที่ 1 จะถูกแยก ออกและเกิดช่องว่าง สอดกระสวยด้ายพุ่งผ่าน สลับตะกอชุดที่ <ol style="list-style-type: none"> 1. ยกตะกอชุดที่ 2. สอดกระสวยด้ายพุ่งกลับทำสลับกันไปเรื่อย ๆ - การกระทบพันหวี (ฟืม) เมื่อสอดกระสวยด้ายพุ่งกลับก็จะกระทบพันหวี เพื่อให้ด้ายพุ่งแนบติดกัน ได้เนื้อผ้าที่แน่นหนา - การเก็บหรือม้วนผ้า เมื่อทอผ้าได้พอประมาณแล้วก็จะม้วนเก็บในแกนม้วนผ้า โดยผ่อนแกนด้ายยืนให้คลายออกและปรับความตึงหย่อนใหม่ ให้พอเหมาะ <p>- การบริหารจัดการและการตลาด</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การวิเคราะห์และวางแผนการตลาด 2. การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย 	เรียนวันละ 5 ชั่วโมง

ลงชื่อ.....วิทยากร

(.....)

วิทยากรผู้สอน

